

DLA doktori értekezés tézisei

Krizsán Kinga

Felix Mendelsshon-Bartholdy:

Hat prelúdium és fuga zongorára op. 35

Témavezető: Dr. Mohay Miklós

Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem

28-as számú művészet- és művelődéstörténeti  
tudományok besorolású doktori iskola

Budapest

2023

kifolyólag mégis *prelúdium és fúgák* néven jelentek meg nyomtatásban.

#### **V. Az értekezés tárgyköréhez tartozó tevékenység dokumentációja**

Doktori zárókoncertemen Felix Mendelssohn op. 35 No. 2-es D-dúr prelúdium és fúgáját is műsorra tűztem, melyet előzőleg graduális képzésem alatt játszottam, ám a kutatást követően egészen más megvilágításba került számomra.

## I. A kutatás előzményei

Felix Mendelssohn billentyűs zenéjét sokan vizsgálták már, azonban nem született még olyan írás, mely kizárólag a *Hat prelúdium és fűgát* vetné górcső alá. Különösen is fontosnak tartom a disszertációm olyan szempontból, hogy a művet egyfajta határterületként vizsgálva elemzem, s rávilágítok arra, hogy mi az az izgalmas kettősség, mely egy előadóművészt foglalkoztat: az op. 35 sok elemében barokk stílusgyakorlat, ám artikulációját tekintve felrúgja Mendelssohn a barokk szabályokat.

Dolgozatomban legfőképp R. Larry Todd írásaira hivatkoztam, akinek átfogó, Mendelssohn taníttatásával és családi hátterével kapcsolatos munkái segítettek megérteni azt a közeget, mely Mendelssohnt arra inspirálta, hogy prelúdium és fűgás kötetet komponáljon. Ilyen könyv volt a *Mendelssohn's Musical Education* és a Mendelssohn életét feldolgozó monográfia, szintén Todd tollából, ám ez a mű kizárólag zenetörténeti témájú, interpretációs kérdéseket nem taglal.

Fontos megemlítenem Kenneth Hamilton *Az aranykor után* című könyvét is, melyben olyan

1. Hangközök, a dallammozgás iránya
2. Ritmus, hangérték
3. Díszítések, harmónia
4. Gerendázás, ütemvonal, hangsúlyozás, ütem
5. Hangcsoport, motívum, frázis, téma
6. Játéktechnika

## IV. Eredmények

Bár disszertációm a szerző életrajzával is meglehetősen hosszan foglalkozom, mégis, mind az életrajzi mind az elemző rész egy gondolatra fut ki: inkább a romantika felől, vagy a barokk hagyományok felől érdemes megközelítenünk a *Hat prelúdium és fűgát*? Fuchs szabályait vizsgálva számtalan olyan notációt találunk, mely egyértelműen ellentmond a barokk szabályoknak, illetve Kenneth Hamilton műve is azt erősíti bennünk, hogy ezek a darabok inkább a virtuóz zongorista Mendelssohn érzetét keltik bennünk, aki bár eredetileg etűdöknek keresztelte prelúdiumait, valamilyen okból

tizenkilencedikszázadi előadói gyakorlatokról olvashattam, melyek rámutattak Mendelssohn pár kompozíciós ötletére, illetve Michael Heinemann *Die Bach-Rezeption von Franz Liszt* című írása is nagyban segített, hogy minél többet megtudjak a romantikus zongoraművészek bachi tanulmányairól. Ez a mű szintén csupán egy átfogó képet ad a korszak zongarahangversenyeiről, Mendelssohn darabjainak elemzésére itt ugyancsak nem kerül sor.

A harmadik irányvonalat a tizenkilencedik századi Bach kultusz szakirodalmá jelenthette: Bernd Sponheuer *Music and German National Identity* című munkája fényt terített a korszak nemzeti öntudatra ébredésének és Bach munkásságának kapcsolatára. Ezen három fő pillérre támaszkodva végeztem kutatásomat.

## II. Források

Munkám elsődleges forrásai R. Larry Todd zenetudós munkái, mint például a *Mendelssohn's Studies*, *Mendelssohn Musical Education* és Mendelssohn életét összefoglaló monográfiája, illetve az interpretációs

kérdések terén Josef Rainerius Fuchs *Studien zu Artikulationsangaben in Orgel- und Clavierwerken von Johann Sebastian Bach* című kiadása volt segítségemre. Az artikuláció vizsgálata terén a Henle kiadás gondozásában megjelent op. 35 bizonyult a leghitelesebbnek.

## III. Módszer

Munkám során nem kizárólagosan egy módszert alkalmaztam: a disszertáció első fele a zeneszerző gyermekkorát, tanárainak elveit, esztétikai nézeteit kívánja bemutatni a fent említett szakirodalom segítségével, a második felében pedig pár kiragadott, interpretációs szempontból izgalmas fuga elemzéséről olvashatunk. Utóbbi részben Fuchs hat elvét vettem alapul, s ezek függvényében vizsgáltam a notációt: